

Põllumajanduse otsetoetused 2015-2020

Euroopa Komisjonile 1.08.2014 esitatud plaanitavad nõuded

Eesti saatis 1. augustil 2014.a Euroopa Komisjonile riiklikud valikud EL ühise põllumajanduspoliitika raames makstavate otsetoetuste rakendamiseks. Toetuste sihtgrupp on aktiivsed põllumajandustootjad ja raskustes sektorid, eraldi toetused on ette nähtud alustavatele noortele põllumajandustootjatele ja väiketootjatele.

2015. aastast muutuvad põllumajanduse otsetoetused mitmeosaliseks:

- ühtne pindalatoetus
- kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus ehk nn rohestamine
- toetus alustavatele noortele põllumajandustootjatele
- toetus väiketootjatele
- põllumajandustootmisega seotud toetused: piimalehma, ammalehma, ute ja kitse ning puu- ja köögivilja kasvatamise toetus

Eesti otsused, mis tuli 1. augustiks Euroopa Komisjonile esitada, puudutavad nimetatud toetuste rakendamist, sh aktiivse tootja määratlemist ja toetuste piiramist (*capping*). **Nõuded hakkavad kehtima alates 2015. aastast taotletavatele makstavatele toetustele.**

Euroopa Komisjonile esitatud otsused uue perioodi otsetoetuste süsteemi kujundamisel põhinevad põllumajandussektoriga arutatud ja kokku lepitud valikutel. Riiklikke valikuid on perioodi jooksul võimalik Euroopa õiguses sätestatud tähtaegadel ümber vaadata.

Põllumajandustoetuste rakendamist Eestis reguleerib EL ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) rakendamise seadus, mille eelnõu saatis Põllumajandusministeerium kooskõlastamiseks teistele ministeeriumidele 31. juulil 2014.

Täpsed otsetoetuste nõuded sätestatakse põllumajandusministri määrustega pärast seda, kui Riigikogu on vastu võtnud ÜPP rakendamise seaduse.

Tootmisega seotud toetuste rakendamise võimalikkus ja toetuste täpsed nõuded selguvad, kui Euroopa Komisjon on Eesti valikud heaks kiitnud. Selleks on neil aega kuni 8 kuud.

Põllumajanduse otsetoetusi rahastatakse Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF).

1. Aktiivne tootja ja toetusõiguslikkuse kontroll

Miks: Eesmärk on maksta toetusi aktiivsetele põllumajandustootjatele ja piirata perioodil 2015–2020 väljamakstavate pindalatoetuste puhul sellise põllumajandusmaa osakaalu, mille kohta taotlevad toetust isikud, kes ei tegele põllumajandusliku tootmisega üldse või tegelevad sellega väga vähesel määral oma põhitegevuse kõrval.

Keda see puudutab: Otsetoetuse taotlejaid, kelle otsetoetuste summa eelneval aastal ületas 5000 eurot: hinnanguliselt üle 3000 tootja maakasutusega kokku üle 86% toetusõiguslikust põllumajandusmaa pindalast.

Kuidas: Täiendav toetusõiguslikkuse kontroll isiku majandustegevuse üle hakkab toimuma nende taotlejate osas, kelle otsetoetuste summa eelneval aastal ületas 5000 eurot. Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse [\(EL\) 1307/2013](#) artiklis 9 kehtestatud tegevuste loendi alusel välistatakse toetusõiguslikkus neil ettevõttele, kelle majandustegevuses ei oma põllumajandus olulist osakaalu, nt alalisi puhkealasi või spordirajatisi haldavad ettevõtted või kinnisvarateenuseid osutavad ettevõtted.

Kontroll toimub osaliselt Äriregistrisse ning Maksu- ja Tolliametile esitatud andmete alusel.

Kui tegevusloendi alusel välistatud tootja soovib jääda otsetoetuse taotlejate nimekirja, tuleb tal tõestada põllumajanduse olulist osakaalu oma majandustegevuses, arvestades saadud otsetoetusi, põllumajandusliku tulu osakaalu kogutulust või et tema põhitegevus on ikkagi põllumajanduslik (vt lisaks Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus [nr 639/2014](#) art 13 lõige 1). Põllumajandusliku müügitulu hulka ei saa seejuures arvata töödeldud põllumajandussaaduste müüki. Täpsemad nõuded andmete esitamiseks sätestatakse siseriikliku õigusaktiga.

2. Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus ehk nn rohestamine

Miks: Rohestamise eesmärk on vähendada põllumajanduse mõju keskkonnale, aidates säilitada mulla kvaliteeti, püsirohumaid ja elurikkust.

Keda see puudutab: Põllumajandustootjad, kes ei osale väiketootjate skeemis, omavad vähemalt 10 hektarit põllumaad ja pole mahetootjad.

Kuidas: Nõuete täitmiseks tuleb põllumeestel vastavalt oma toetusaluste hektarite arvule kasvatada vähemalt kahte või kolme erinevat põllukultuuri (mitmekesisdamine), säilitada olemasolev püsirohumaad ja määrata ökoloogilise kasutuseesmärgiga alad.

Põllumajanduskultuuride mitmekesistamise nõue:

- Kui põllumaa suurus on 10–30 hektarit, siis peab sel maal kasvama vähemalt kaks eri põllumajanduskultuuri, kusjuures põhikultuur ei tohi enda alla võtta enam kui 75%.
- Kui põllumaa suurus on üle 30 hektari, siis peab seal kasvama vähemalt kolm erinevat põllumajanduskultuuri. Lisaks 75% tingimusele ei tohi kaks peamist kultuuri hõlmata enam kui 95% põllumaast.
- Tootjad, kelle toetusõiguslikest hektaritest 75% moodustavad püsirohumaad ja ülejäänud põllumajanduslik maa ei ületa 30 hektarit, on mitmekesistamise nõudest vabastatud.

Püsirohumaade säilitamise nõue:

Aastatel 2015-2020 nõutakse, et püsirohumaad osakaal säiliks kogu kasutuses oleval põllumajandusmaal ega väheneks kokku üle 5% riigis tervikuna selle perioodi jooksul. Tootja peab säilitama oma eelmisel aastal taotlusele märgitud püsirohumaad pindala ning riigi tasemel kohustuse ületamise korral tuleb nendel taotlejatel, kes on oma püsirohumaad üles harinud, etteantud pindala ulatuses need taas rajada. Sama põhimõtte kehtis ka eelmisel perioodil.

Ökoalade määramise nõue:

Kui põllumaa on suurem kui 15ha, tuleb 5% sellest aktiivsest kasutusest kõrvale jätta.

Põllumajandusministeeriumis algatatud ja tootjaorganisatsioonidega peetud arutelude tulemusena määratletakse põllumaal asuvad ökoalad ehk maastikuelemendid ja maa-alad, mis lähevad selle 5% arvestamise alla. Nt on selleks põllumaal asuvad puu- ja põõsasalud, põlluäärsed hekid, traditsioonilised kiviaiad – elurikkuse säilitamist toetavad maastikuelemendid. Kui põllumajandustootjal oma kohustuse täitmiseks nendest ei piisa, annavad täiendava võimaluse põllumaad kesana hoidmine või liblikõieliste kasvatamine.

Kõikide elementide täpsed kirjeldused saavad paika 1.oktoobriks ja kehtestatakse siseriikliku õigusaktiga. Hilissügiseks on kavandatud ka PRIA valmisolek maastikuelementide registrisse

kandmiseks kõigi otsetoetuse taotlejate aktiivsel osavõtul. Selle kohta antakse õigeaegselt ja täpsemalt eraldi teavet.

Milline eelarve on planeeritud:

Rohestamise toetus moodustab 30% otsetoetuste kogueelarvest ja on kohustuslik kõigile ÜPT taotlejatele.

Millal täpsemat infot saab: 1. oktoobriks ja jooksvalt Põllumajandusministeeriumi pressiteadetes.

Lisainfo: <http://www.agri.ee/et/uudised/pollumajanduses-algab-rohestamine> ja <http://maablogi.wordpress.com/2014/07/30/mida-tahendab-pollumajanduse-rohestamine/>

3. Toetuste piiramine (*capping*) ja palgakulude arvestamine

Miks: EL tasandil soovitakse näha tasakaalustatumat toetuste jagunemist, et suurem osa otsetoetustest ei koonduks väikese hulga suurte toetussummade saajate kätte. Piiramise süsteemi rakendamisel on lubatud arvestada põllumajandusega seotud palgakulusid, et eaproportsionaalselt suur negatiivne mõju ei saaks osaks suurtele tööandjatele maapiirkondades. Eesti arvestab piiramise kohaldamisel otseselt põllumajandustootmisega seotud tõendatud palgakulusid, mis on lubatud eelnevalt summast maha arvestada.

Keda puudutab: Põllumajandustootjad, kelle otsetoetuste summa ületab 150 000 eurot - Eestis hinnanguliselt 50-60 ettevõtet.

Kuidas: Ühtse pindalatoetuse summalt (sinna hulka ei kuulu rohestamise toetus) arvestatakse maha põllumajandusega seotud tõendatud palgakulud. Kui saadud toetuste summa ületab endiselt 150 000 eurot, vähendatakse piirsummat ületavat osa 5% võrra. Põllumajandusega seotud tõendatud palgakulude mahaarvamisel vähendamisi Eestis Põllumajandusministeeriumi hinnangul tõenäoliselt teha ei tule.

Millal täpsemat infot saab: Pärast ÜPP rakendamise seaduse vastuvõtmist Riigikogu poolt.

4. Toetus alustavatele noortele põllumajandusettevõtjatele

Mis: 25-protsendiline lisatoetus esimese 39 hektari eest esimesel viiel tegutsemisaastal.

Miks: Alustava noore tootja toetusega soodustatakse põlvkondade vahetust põllumajanduses, et tagada toidu tootmise järjepidevus Eestis.

Keda puudutab: Kuni 40-aastased (k.a) alustavad põllumajandustootjad esimesel viiel tegutsemisaastal.

Kuidas: Alustavatele noortele põllumajandustootjatele on ette nähtud ühtsest pindalatoetusest 25% kõrgem hektarimakse esimese 39 hektari eest. Toetuse maksmiseks on planeeritud 0,3% kogu otsetoetuste eelarvest. Noorte alustavate põllumajandustootjate toetuse rakendamiseks kasutatavat protsenti võib muuta igal aastal järgneva aasta kohta.

Millal täpsemat infot saab: Pärast ÜPP rakendamise seaduse vastuvõtmist Riigikogu poolt.

Lisainfo: <http://www.agri.ee/et/uudised/noortepuudus-pollumajanduses-saab-leevendust>

5. Toetus väiketootjatele

Mis: Väiketootjate toetuskeem, mis asendab kõiki teisi otsetoetusi.

Miks: Lihtsustada väiketootjatele otsetoetuse saamise nõudeid ja toetuse taotlemise bürokraatiat.

Keda puudutab: Umbes 8100 väiketootjat.

Kuidas: Kavaga omal soovil liitunud väiketootjad on vabastatud uue perioodi nn rohestamise nõuete järgimisest, mis tähendab, et niigi väikestel põllumaadel võib kasvatada korraga ka ainult ühte kultuuri, ei pea säilitama olemasolevat püsirohumaad ega määratlema ökoalasid. Nõuetele vastavuse tingimuste täitmine on kohustuslik ka edaspidi.

Maksimaalne toetussumma ühe taotleja kohta on väiketootjate skeemi puhul 1250 eurot. Kui taotleja laiendab oma tootmist ja toetussumma võiks suurened, tuleb tal valida, kas jätkata lihtsama, maksimaalselt 1250 euro suuruse toetusega või hakata täitma kõiki tavapäraseid otsetoetuse saamise nõudeid ja taotleda vastavaid toetusi.

Millal täpsemat infot saab: Pärast ÜPP rakendamise seaduse vastuvõtmist Riigikogu poolt.

Lisainfo: <http://www.agri.ee/et/uudised/vaikestele-pollumajandustootjatele-lihtsustub-pindalatoetuse-taotlemine>

6. Toetused raskustes sektoritele (tootmiskohustusega seotud toetused)

Miks: Eesti plaanib otsetoetuste raames maksta tootmiskohustusega seotud eritoetusi piima- ja ammelehmade, uttede ja kitsede ning puu- ja köögiviljade kasvatamise eest, et aidata kaasa peretalude ning raskustes sektorite säilimisele.

Keda puudutab: Umbes 2000 väikeste piimakarjade pidajat (karjas kuni 100 piimalehma), umbes 2000 lihavesi- ja lambakarjade pidajat (karjas kuni 25 ammelehma ja vähemalt 8 kuu vanust lehmullikat; 10-100 utte või emakitse), ning kõik üle 1ha suuruse kasvupinnaga aiandustootjad (avamaa köögivilja, ravim- ja maitsetaimede, puuviljade ja marjade kasvupinnale ca 4500 ha ulatuses).

Kuidas: Toetust makstakse piimalehmadele ja ammelehmadele kuni 100€ looma kohta, uttedele ja emakitsedele kuni 15 € looma kohta, aiandussektorile 250/225 €/ha kohta. 2015. aastal peavad loomad olema registris taotleja nimel 2. mai seisuga ja alates 2016. aastast 2. märtsi seisuga.

Piimalehma kasvatamise toetus: Kavandatud eelarve on 1,9 miljonit eurot aastas, mida makstakse toetusõiguslike piimalehmade arvu alusel. Eeldatav maksimaalne ühikumäär on 100 eurot lehma kohta.

Ammelehma kasvatamise toetus: Kavandatud eelarve on 1,01 miljon eurot aastas, mida makstakse toetusõiguslike loomade arvu alusel (karjas kuni 25 ammelehma ja lehmullikat kokku). Eeldatav maksimaalne ühikumäär on 100 eurot looma kohta.

Ute ja kitse kasvatamise toetus: Kavandatud eelarve on ligi 274 000 eurot aastas, mida makstakse toetusõiguslike loomade arvu alusel (karjas kuni 10-100 utte või emakitse). Eeldatav maksimaalne ühikumäär on 15 eurot looma kohta.

Puu- ja köögivilja kasvatamise toetus: Kavandatud eelarve on 1,07 miljon eurot aastas, mida makstakse toetusõiguslike hektarite alusel, kui toetusõiguslike kultuuride kasvupind on vähemalt 1 ha. Toetuse maksimaalne ühikumäär viljapuu- ja marjaedadele on 250 eurot (koefitsient 1,0) ning avamaa köögiviljadele, ravim- ja maitsetaimedele ja maasikatele 225 eurot (koefitsient 0,9).

Toetusõiguslikud on järgmiste kultuuride kasvupinnad: ravim- ja maitsetaimed, avamaa köögivilja (valge peakapsas, lillkapsas ja brokoli, muud kapsad, kurk, tomat, söögipeet, porgand, sibul, küüslauk, aedhernes, kaalikas, aeduba, salat, rabarber, mädarõigas, porrulauk, mustarõigas, seller, maapirn, redis, kabatšokk, kõrvits, arbuus), maasikad (aedmaasikas, kuumaasikas), viljapuu ja marjaaiad (õun, pirn, hapukirss, murel, ploom, kreek, alõtsa, punanesõstar, valgesõstar, mustsõstar, karusmari, vaarikas, astelpaju, aroonia, ebaküdoonia, viinamari, kultuurjõhvikas, kultuurmustikas) ja muud puu- ja köögiviljad ning marjakultuurid. Toetust ei maksta kartuli kasvupinnale ja puukoolidele.

Nimetatud kultuuridele kehtestatakse minimaalne istutustihedus ning puuvilja- ja marjakultuuride võraaluste hooldamise nõue:

- 1) õunapuu tugeva kasvuga alusel – 100 istikut hektari kohta;
- 2) õunapuu keskmise kasvuga alusel – 300 istikut hektari kohta;
- 3) õunapuu nõrga kasvuga alusel – 500 istikut hektari kohta;
- 4) ploom, kirss, pirn – 270 istikut hektari kohta;
- 5) astelpaju, aroonia – 600 istikut hektari kohta;
- 6) sõstar, karusmari – 2000 istikut hektari kohta;
- 7) vaarikas – 3000 istikut hektari kohta;
- 8) maasikas – 20 000 istikut hektari kohta.
- 9) viinapuu – 1300 istikut hektari kohta.

Millal täpsemat infot saab: Euroopa Komisjonil on liikmesriigi pakutud seotud toetuste skeemi heakskiitmiseks aega kuni 8 kuud.

Lisainfo: <http://www.agri.ee/et/uudised/peretalude-sailimist-aitab-kindlustada-ligi-18-miljonit-toetuseurot> ja <http://maablogi.wordpress.com/2014/07/28/vaikekarjade-toetamine-kindlustab-4000-tookohta/>

Küsimuste korral saab lisainfot otsetoetuste büroost aadressil OTB@agri.ee.